

บทที่ 3

ขอบเขตและวิธีการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ มีระเบียบวิธีการศึกษาอันประกอบไปด้วย ขอบเขตการศึกษา วิธีการศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ผลการศึกษา โดยมุ่งเน้นการกำหนดแนวทางการควบคุมภายใน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ขอบเขตการศึกษา

3.1.1 ขอบเขตเนื้อหา

ศึกษาถึงแนวทางการควบคุมภายในด้านบัญชีและการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ตามแนวคิดการควบคุมภายในของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 โดยมีขอบเขตเนื้อหาองค์ประกอบการควบคุมภายในเฉพาะการควบคุมภายในด้านบัญชีและการเงิน 16 ข้อ (นภาพร ณ เชียงใหม่, 2547 : 36) คือ

- (1) การฝึกงาน (Personnel practices)
- (2) การแบ่งแยกหน้าที่งาน (Segregation of duties)
- (3) การกำหนดให้มีผู้ควบคุมงาน (Supervision)
- (4) การจัดให้มีการหมุนเวียนตำแหน่งหน้าที่งาน (Job rotation forced vacation)
- (5) การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน (Written manual)
- (6) การกำหนดผังบัญชี (Chart of account)
- (7) การจัดให้มีการบันทึกตามระบบบัญชีคู่ (Double entry system bookkeeping)
- (8) การจัดให้มีวิธีการป้องกันสินทรัพย์ให้ปลอดภัย (Physical control and safeguards)
- (9) การใช้แบบฟอร์มและเอกสาร (Form and documentation)
- (10) การมอบอำนาจสั่งการ (Authorization)
- (11) การจัดให้มีการอนุมัติ (Approval)
- (12) การควบคุมทางการบัญชี (Accounting control)
- (13) การควบคุมโดยงบประมาณ (Budgets)
- (14) การตรวจสอบภายใน (Internal audits)

(15) การจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบ (Audit committees)

(16) การควบคุมสองฝ่าย (Dual control) หรือการตรวจสอบยืนยันภายใน (Internal check)

3.1.2 ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 18 แห่ง

ระเบียบพนักงานส่วนตำบล พ.ศ. 2539 ได้กำหนดตำแหน่งและกรอบอัตรากำลังของพนักงานและลูกจ้างประจำองค์การบริหารส่วนตำบล ไว้จำนวน 21 ตำแหน่ง ดังนี้

1. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล (เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 3-7)
2. รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล (เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 3-6)
3. หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล (เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 3-5)
4. หัวหน้างานธุรการ (เจ้าพนักงานธุรการ 2-5)
5. เจ้าหน้าที่ธุรการ ระดับ 1-4
6. เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ระดับ 1-4
7. หัวหน้างานนิติกร (นิติกร 3-5)
8. หัวหน้าส่วนงานคลัง (เจ้าหน้าที่บริหารงานการเงินและบัญชี 2-6)
9. หัวหน้างานงบประมาณ (เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี 2-5)
10. หัวหน้างานจัดเก็บรายได้ (เจ้าพนักงานจัดเก็บรายได้ 2-5)
11. เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ ระดับ 1-4
12. หัวหน้างานการเงินและบัญชี (เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี 2-5)
13. เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ระดับ 1-4
14. หัวหน้าส่วนโยธา (เจ้าหน้าที่บริหารงานช่าง 2-6)
15. หัวหน้างานโยธา (วิศวกรโยธา 3-6)
16. นายช่างโยธา ระดับ 2-5
17. ช่างโยธา ระดับ 1-4
18. หัวหน้าส่วนสาธารณสุข (นักบริหารงานสาธารณสุข 3-6)
19. หัวหน้างานสุขาภิบาล (นักวิชาการสุขาภิบาล 3-6)
20. หัวหน้างานป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ (พยาบาลวิชาชีพ 3-5)
21. เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน ระดับ 2-4

เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่งมีศักยภาพแตกต่างกัน โดยเฉพาะในเรื่องของรายได้ เพื่อให้การกำหนดอัตรากำลังพนักงานส่วนตำบลเหมาะสมกับรายได้และปริมาณงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล สำนักงานการปกครองส่วนท้องถิ่น จึงได้แบ่งชั้น องค์การบริหารส่วนตำบลออกเป็น 5 ชั้น โดยนำเกณฑ์รายได้ พื้น ที่ และประชากรมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ซึ่งแบ่งกรอบอัตรากำลังดังต่อไปนี้

ชั้น อบต	เกณฑ์รายได้	จำนวนพนักงานส่วนตำบล
1	20 ล้านบาทขึ้นไป	21
2	12 – 20 ล้านบาท	12
3	6 – 12 ล้านบาท	6
4	3- 6 ล้านบาท	4
5	ไม่เกิน 3 ล้านบาท	3

นอกเหนือจากนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถจ้างลูกจ้างในตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี, ช่างโยธา, เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ และเจ้าหน้าที่ธุรการ โดยถือปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ค่วนที่สุด ที่ มท.0318/ว.2438 ลงวันที่ 2 สิงหาคม 2538 ระบุว่าองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเงินรายได้ (ไม่รวมเงินอุดหนุน) ตั้งแต่ 3 ล้านบาทขึ้นไป สามารถมีจำนวนลูกจ้างได้ 5 – 24 คน ตามความเหมาะสมของภารกิจ โดยให้ฝ่ายงานนโยบายและแผนเป็นผู้วิเคราะห์และจัดทำแผน 3 ปี เสนอต่อปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และนายของค์การบริหารส่วนตำบลลงนามกรอบอัตรากำลังต่อไป

3.1.3 ขนาดตัวอย่างและวิธีการเลือกตัวอย่าง

การเลือกตัวอย่างในครั้งนี้ใช้ทฤษฎีการเลือกตัวอย่างที่ทราบความน่าจะเป็น (Propability Sampling) โดยเลือกตัวอย่างแบบไม่ใส่คืน (Without Replacement) จากตัวแทนผู้ปฏิบัติงานในส่วนงานคลัง (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2549) ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าส่วนงานคลัง หัวหน้างานการเงินและบัญชี หรือพนักงานส่วนตำบลที่รับผิดชอบด้านบัญชีและการเงิน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 18 แห่ง แห่งละ 3 คน รวม 54 คน

3.2 วิธีการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามการควบคุมภายในด้านบัญชีและการเงินตามองค์ประกอบหลัก 16 องค์ประกอบ ที่ประยุกต์จากแบบตรวจการควบคุมภายใน ตามระเบียบ

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน โดยการสอบถามหัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าหน่วยงานการเงิน และบัญชี พนักงานการเงินและบัญชี หรือพนักงานส่วนตำบลผู้มีหน้าที่รับผิดชอบด้านบัญชีและการเงิน

3.2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

ค้นคว้าและศึกษาจากหนังสือ บทความ ตำราทางวิชาการ เอกสารต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการควบคุมภายในด้านบัญชีและการเงินตามองค์ประกอบหลัก 16 องค์ประกอบ

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้รวบรวมได้ทั้งหมดจะนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยค่าทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ทั้งหมดคือ สถิติเชิงพรรณนา(Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่(Frequency) ค่าร้อยละ(Percentage) และค่าเฉลี่ย(Mean) โดยใช้เกณฑ์มาตราวัดความสำคัญ (Rating Scale) 5 ระดับ (ชัยสิทธิ์ เถลิงมีประเสริฐ อ่างใน จงกลณีย์ สุริยะวงศ์, 2551) สำหรับสอบถามการปฏิบัติการควบคุมภายในของการดำเนินงานแต่ละด้าน ได้แก่

ช่วงคะแนน

ระดับการควบคุมภายใน

80.00 – 100.00

มีระดับการควบคุมภายในมากที่สุด

70.00 – 79.99

มีระดับการควบคุมภายในมาก

60.00 – 69.99

มีระดับการควบคุมภายในปานกลาง

50.00 – 59.99

มีระดับการควบคุมภายในน้อย

00.00 – 49.99

มีระดับการควบคุมภายในน้อยที่สุด